

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 6.—, polletno Din 12.—,
celoletno Din 24.—

„Serbi“

„Kaj pa Serbi?“ me je med vojno vedno izpraševal konfident, kadar me je kje zalotil, ker bi me bil rad spravil v zapor kot prijatelja Srbov. Možak je vedel, da se reče Srbi in ne Serbi, a je namenoma tako izgovarjal besedo, da bi izvabil od mene kak sumljiv odgovor.

Po preobratu se je položaj spremenil in mojega „prijatelja“, ki sem ga videl prej povsod, kjer sem se le prikazal, precej časa ni bilo na izpregled. Ko sem ga prvič dobil, sem ga sedaj jaz vprašal: „No, kaj pa Serbi?“ Možak se je izgovarjal na vse načine. Ker pa imamo mi Serbi boljše srce nego bivši avstrijski prodanci, smo že ob preobratu pozabili na vse trpljenje in tudi na tiste, ki so nam ga povzročali.

Še izza krvavih avstrijskih časov sumim vsakogar, ki govori o Serbi in ne o Srbih, da ni dober Jugoslovan. Če mi preprosto človek reče Serb, ne zamerim, ker ta res mnogokrat ni imel prilike čuti pravilne izgovorjave. Drugače je to pri izobraženejših ljudeh, ki z nepravilno izgovorjavo izražajo že zaničevanje do bratov Srbov, brez katerih ne bi bila in je sploh nemogoča Jugoslavija. In prav pogostokrat se čujejo še sedaj Serbi, zlasti s prižnic, torej iz ust ljudi, ki učijo sicer: Ljubi svojega bližnjega...

Zakaj se vzbuja pri nas plemenska mržnja? Kakšne koristi imamo Slovenci od tega, če pljujemo na Srbe, Srbi na nas Slovence, Hrvati na Srbe in tako naprej ter ne bodo naši poslanci od same plemenske mržnje ter separatističnih, avtonomističnih in podobnih leženj prišli do koristnega dela za ljudstvo? Kakšne koristi bi nam prinesla avtonomija, ki se pri nas pridiguje le iz mržnje do Srbov? Ali nam v avtonomiji ne bo treba ravno tako truditi se za vsakdanji kruh? Ali pa mogoče kdo misli, da bi bilo dobro, če bi se Jugoslavija razbila in bi prišli Slovenci pod italijanski bič ali pa pod nemško revščino?

Demokratska stranka ob volitvah in nikdar ni obljubljala, kakor klerikalci, stvari, ki se ne morejo izpolniti. Deveta dežela je mogoča samo v pravljici, ne pa v resničnem življenju. Življenje zahteva delo povsod, pod vsakim cesarjem, kraljem kakor tudi v republiki. Odkrito tudi vedno priznavamo, da sedaj pri nas kakor po vseh državah, ki so se udeležile svetovne vojne, ni tako, kakor je bilo pred vojno, in še tudi dolgo časa ne bo.

Bližamo pa se vseeno rednejšim razmeram in se bomo bližali s tem hitrejšimi koraki, čim manj se bomo dali voditi od slepih strasti. Zal so ravno pri zadnjih volitvah zmagale v naši državi stranke, ki dvigajo

visoko prapor plemenskega separatizma in mržnje. Zato se danes v narodni skupščini še vedno bije boj za ustavo, namesto da bi naše sile osredotočili na gospodarsko in socialno delo.

Nihče ne zahteva, da se danes prilizujemo Srbom, kakor so včasih ležali slovenski klerikalci v prahu pred nemškimi mogotci, pač pa želi vsakdo, komur je dobrobit naroda res na srcu, da žive vsa tri bratska plemena v medsebojni strpljivosti in slogi v eni državi, v katero spadamo Srbi, Hrvati in Slovenci, ker smo po jeziku in krvi eno. V slogi in strpljivosti bomo lahko šli na pametnejše delo nego je dviganje prahu za avtonomijo in metanje prekelj na Srbe, katerim se imamo predvsem zahvaliti, da ne pasemo danes avstrijske revščine in čutimo italijanskega biča na naših hrbtih. — *Deželan.*

Politični pregled

V narodni skupščini je končala razprava o vladni izjavi,

glede katere je govorilo več poslancev in tudi ministrov, med njimi ministrski predsednik g. Pašič. V celi razpravi so vzbudili posebno pozornost govori ministrskega predsednika, prometnega ministra, ministra zunanjih zadev in voditelja demokratov Svetozarja Pribičevića. Prometni minister se je prav osmešil s svojim govorom, ker je zelo nesporno zagovarjal politiko radikalne stranke. Govor ministrskega predsednika Pašiča je pa bil prava senzacija dneva, ker ministrski predsednik se je izjavil z vsem poudarkom in z veliko odločnostjo za državno in narodno edinstvo, kar je posebno klerikalce hudo razburilo. Tu so klerikalci uvideli, da so šli po vodi vsi njihovi grdi načrti, ki nikdar ne bodo izvršeni. Danes je gotovo, da ostane

vsa klerikalna politika brez vsakega uspeha

in zavlada je splošno prepričanje, da so se slovenski volilci na dan volitev brez vsake koristi in v svojo veliko škodo zapisali z dušo in telesom največjemu svojemu sovražniku črnemu klerikalizmu.

Kako močno je zasnovano v narodni skupščini državno in narodno edinstvo, se je videlo tudi pri

govoru Pribičevića.

ki so mu odobravalni z živahnim ploskanjem ne samo demokratski in zemljoradniški poslanci, temveč tudi radikalni poslanci in celo ministri. Klerikalce je ta govor za državno in narodno edinstvo, za pravičnost in popolno enakost strahovito razburil, posebno ko so videli, da demokrati s svojim stališčem niso osamljeni, temveč da deli z njimi to stališče

velika večina narodne skupščine. Klerikalci bodo doživeli še marsikatero razočaranje v svoji brezglavi politiki, ki jo vsi razsodni ljudje v državi obsojajo.

Lep vtis je napravil govor zunanjega ministra dr. Ninčiča, ki je spregovoril tudi

o koroškem vprašanju.

ki ga Avstrija še vedno ne rešuje tako, da bi dala Slovincem, ki so ostali v njenih mejah, vse pravice, ki jim grede po mirovni pogodbi. Ostro je obsodil minister vse krivice, ki se godijo koroškim Slovincem, in opozarjal na to, kako ima vse pravice v naši državi ona peščica Nemcev, ki je ostala med nami. Naša vlada bo gotovo zahtevala z vso odločnostjo od avstrijske vlade, da spoštuje pravice koroških Slovincem, in ako ne bo šlo zlepa, imamo sredstev dovolj na razpolago, s katerimi se Avstrija lahko prisili, da izvršuje ono, v kar se je obvezala v mirovni pogodbi.

Zaradi še nerešenih vprašanj ob Jadranskem morju se še vedno vršijo

pogajanja z Italijo,

in sicer v Rimu. Italijani bi nas radi čim bolj opeharili, pa nas ne bodo, če bodo še tako lepo in prijazno govorili. Kar je podpisano v pogodbah, to se mora izvršiti. Časi, ko so nam Italijani vsiljevali svojo voljo, so minili, danes bo tudi Italija morala upoštevati naše pravice! Od naših zastopnikov zahtevamo, da ne odnehajo v ničemer.

V našem jugovzhodnem sosedstvu ne more priti do miru in te dni je izbruhnila

na Bolgarskem prava revolucija.

ki so jo izzvali nasprotniki sporazuma z našo državo, odstavili vlado ministrskega predsednika Stambolijskega in postavili svojo, ki je sestavljena iz pristašev nekdanjega kralja Ferdinanda. Ampak ta zmaga revolucije ni popolna, ker se je posrečilo revolucionarjem zavzeti nenadoma in ponoči samo glavno mesto Sofijo, ministrski predsednik Stambolijski, ki hoče uvesti dobre sosedske odnose z našo državo, se pa nahaja lepo na varnem med svojimi kmeti, ki so takoj stopili pod orožje in stopajo proti Sofiji in proti revolucionarjem. Zeleti bi bilo, da bi Stambolijski s svojim kmetiskim ljudstvom zmagal nad softjskim protinarodnim meščanstvom, okrepljenim z oficirji nekdanjega kralja, ki je Bolgarsko potegnili v vojno na strani Nemcev, Madžarov in Turkov. Baje je tudi sedanji kralj Boris, sin prejšnjega kralja, v sporazumu z revolucionarji. Če se revolucija končno ponesreči, bo moral najbrž tudi on pobrati šila in kopita in oditi za svojim očetom v Nemčijo. Želimo od srca, da bi se razmera na Bolgarskem uredile čim prej.

Dopisi

JEŽICA PRI LJUBLJANI. Vsak javni opravček podlega kritiki, torej tudi pridige. Te imajo pri deveti maši gg. profesorji škofijskih zavodov. Nič hudega ni to. Spoštovanje božji besedi, a politikarjev-duhovnov ne maramo. Pred njimi tudi nimamo nobenega strahul Kdor se moško postavi proti klerikalnim volilnim sleparijam, ta tudi ne sme prestrašen omedleti, če je v klerikalno skrinjo volila in zanjo agitirala tudi večina naše duhovščine. Vedno imejmo pred očmi, da interesi klerikalizma pobijajo narodne interese. Zato sta padla Aškerc in Gregorčič, ker sta čutila z narodnim srcem. Zato se avtonomistom dopade škof Mahnič, ker je zahteval od Slovence ljubezni za laški Rim. In njegova zahteva seže tudi v škofove zavode, od koder prihaja na našo prižnico, kjer bi moral vladati božji mir, katerega naj ne moti politični pridigar! Prezadnje nedeljo smo slišali s prižnice, da so g. škof gotovo storili več dobrega kakor pa tisti, ki se pri litru vina navdušujejo za Slovence in so nas prej prodajali Nemcem, zdaj pa — Srbom. Gospod pridigar naj le poveljuje škofa Jegliča, saj mu daje streho in roče kruh. Pusti naj pa v miru Srbe, ker je v mnogem še daleč za njimi. Ogledal naj bi si sprejem regenta Aleksandra na Ježici. Od blizu in daleč so v četah prišli k njemu Orli, Marijina družba kar z zastavo in tudi g. župnik; šel naj bi s srbskimi kmeti «k Unku»: tam bi slišal, kako je katoliški akademik, ne da bi ga kdo naprosil, čisto iz lastnega prepričanja pozdravil te kmete: živio bratje Srbi! Po tem bi lahko spoznal, kaj je Ježica in kaj se tudi v pridigah sme govoriti. Če pa že izgovarja ime Srbi, naj se vsaj ne spakuje pri tem in ne davi s Serbi. Gotovo tudi on raje sliši: gopod profesor nego v zaničljivem smislu profesar. Vino pa je z drugim grmovjem vred zasadi Bog v rajnu, tam ga je iztaknil tudi Noe, kakor pove sv. pismo. Sicer se bori proti vinski kapljici sveta vojska, a vendar vina v farovških kletih vseeno ne bo zmanjkalo. Vino je prisostvovalo rojstvu avtonomije, z vinom in žganjem so napajali one, ki so volili duhovnika Korošca. Vino napravi pijanca in često iz poštenega človeka — klerikalnega avtonomista. Žal je obema usoda prilično enaka: tudi avtonomist se bo spreobrnil, ko se bo v avtonomijo zvrnil. — Iz fare sv. Kancijana.

GORNJI LOGATEC. Minulo nedeljo se je vršil v Riharjevi gostilni ustanovni občni zbor logaške Orjune. Zborovanje je bilo neobičajno dobro obiskano. Svojo novo posestrimo so posetile ljubljanska, rakovska, cerkniška in planinska organizacija. Navzoči so bili tudi člani centralnega vodstva. Izvolil se je prvi odbor. Namen in pomen nacionalistične organizacije je v daljšem, lepo zasnovanem govoru pojasnil predsednik oblastnega odbora za Slovenijo inž. Krajnc. Ustvariti enoten jugoslovanski narod ter na zunaj in znotraj močno in mogočno Jugoslavijo — to je cilj Orjune. Mladi organizaciji želimo najlepših uspehov! Domače sokolsko društvo ima v nedeljo, dne 17. junija t. i. svojo prvo veselico s telovadnim nastopom in sicer v divnem grajskem parku. Vabimo vse prijatelje Sokolstva, zlasti iz okolice, da pridejo gledat uspehe sokolske vzgoje in se malo porazvedre v poštenu, neprisiljeni zabavi!

POLJANSKA DOLINA. V naprej smo pričakovali, da brez napada in laži ne bodo pustili klerikalci naše vsestransko uspele sokolske slavnosti ob priliki otvoritve našega Sokolskega doma. Zadnji «Domoljub», klerikalno glasilo za nerazsodni in politično popolnoma neizobraženi del našega naroda, prinaša daljši dopis s Trate v Poljanski dolini. Iz dopisa samega ne odseva nič drugega kakor zavist nad to prireditvijo, ki je nad vse sijajno uspela brez najmanjšega incidenta. Saj take prireditve pri tolikšni udeležbi od vseh strani Poljanske doline še ni videla in je ne bo kmalu, posebno klerikalci še niso in ne bodo spravili kaj takega skupaj, četudi našeno vse Marijine device, tretjerednike vse cerkvene organizacije, Orle in Orlice, vse mežnarje, farovške kuharice, hlapce in deklet ter poleg teh še vse svoje pretepače, ne izvzemši nadpretepače z oselških hribov. Dobro je nam znano, kako so se veselili, da nam bo slabo vreme skazilo prireditve. Priporočevali so, kako Bog kaznuje pregrešne Sokole in kako je Bog pravičen. To je govoril celo neki klerikalni visokošolec, seveda vzgojen v škofovih zavodih, kjer jih zdresirajo na podoben način, kakor v cirkusu živali, da je njihov razum popolnoma enostranski. Še manj moremo pričakovati potem od preprostega hribovskega človeka, da bi mogel stvar presojeti po pravici, ko je celo klerikalna tako zvana inteligenca tako zaručana ter v svoji omejenosti imenuje po

nemarnem božje ime. Se pozna, da imajo ti ljudje vero res le na jeziku. «Ne sodi, da ne boš sojen!» Nočemo trditi, da so bili takoj sojeni, in da se Bog ni oziral na njihove vroče želje, ker so bile zlobne in maščevalne, kar je vse proti temeljnim božjim naukom o ljubezni do bližnjega — to pa še enkrat poudarimo, da so klerikalci zlobni in maščevalni. — Nad prireditvijo se spodtikate, da se je vršila dopoldne med božjo službo. Ne vemo, koliko in kateri so bili s tem odvrnjeni od maše, vemo pa, da se ni nikomur branilo, vsakdo je lahko opravil svojo versko dolžnost zjutraj ali kadarsibodi. Na vsej prireditvi ni padla nobena beseda proti veri. Dalje se klerikalci spodtikajo nad plesom. Mi ne vidimo v plesu nobenega greha, zapeljivosti in moralnega propada. Po celem svetu plešejo in bodo plesali, če se gotovi hinavci desetkrat na dan na glavo postavijo. Sicer pa le poglejte v klerikalne gostilne! Kje se v dolini bolj pleše kakor ravno v teh. Pa tudi vaše prireditve na Mal. vrhu. Tu ni nikoli brez plesa. Komaj čakajo vaši najboljši pripadniki, da je konec raznih šušmarij in babjih čenč ter da se odstranijo častiti gospodje, da se morejo zavrteti in nazadnje tudi zlasati. Prvega jim ne zamerimo in jim prav privoščimo, a zadnje, lasanje in pretepanje je pa kerikalna navada in sirovost. Glede telovadne obleke moškega obrtnega naraščaja, katera vam ne prija, vam povemo samo, da ste s tem pokazali svojo neizmerno ogabno nizkost. O pomenu telovadbe nimate najmanjšega pojma. Ste pač organizacije za paradiranje pri raznih cerkvenih prireditvah, prav za prav neke vrste farovski hlapci. Vzemite pa na znanje vsi in za vselej, tudi župnik ali škofijski svetnik Kalan, da je sokolstvo le telovadno društvo. Pri Sokolu je lahko vsakdo, ki ima resno voljo delovati ter je prežet res prave domovinske ljubezni in, če treba, za to vse žrtvovati kakor tudi za bližnjega v sili in nesreči. Pri Sokolu je lahko vsakdo, pa bodi te ali one vere, katoličan, pravoslavcu, musliman, a zahteva se od njega, da je človek v pravem pomenu besede. Vsakdo je po svojem lahko veren in pobožen, nihče mu ne brani in ne sme braniti tega. Zlobna je v «Domoljubu» še opazka v tedenskih novicah. Večjega hinavstva, potuhjenosti, domišljavosti, zlobnosti in vseh takih nelepkih čednosti se pa mladina nikjer ne navzame v toliki meri kakor ravno v klerikalnih društvih.

CARMEN SYLVA:

Tašča

6. nadaljevanje.

Eleonora je stala tik ob zastoru pri oknu, ko je vstopila tašča. Tresla se je kakor jagnjedov list in je v duhu že čula sodbo. Toda gospa Pulheria ni rekla besedice, temveč jo je samo gledala, mogoče četrt ure nepremično. Eleonora se je čvrsto držala za zastor, da bi ne omahnila, in zastor se je z njo vred tresel ter je obstojala nevarnost, da ga vsak hip odtrga.

Toda gospa Pulheria še vedno ni izpregovorila.

Eleonora si ni upala reči ničesar, ker ni vedela, kaj je tašča slišala, in tako se je bala, da bi se izdala, če bi se hotela opravičiti.

V tem je kot odrešenje stopila v sobo Coe ter nekaj vprašala mater. Gospa Pulheria je šla z njo ven in pustila Eleonoro samo. Ta je zaradi močnega glavobola morala v po-

steljo in se istega dne ni več prikazala. V postelji se je še vedno tresla in se ni mogla ogreti.

Eleonora je trpela in bila tako razdražljiva, da ji ni mogel nihče ustreči. Zlasti z Linco se je neprestano prepirala in obedve sta si kljubovali, kjer sta si mogli. Nekoč sta se bili zopet prerekali in Eleonora je preiskala vso hišo v maščevalnih naklepih, a ni mogla male čarovnice nikjer najti. Naenkrat je zaslišala iz kopalne sobe Lincine gosli. Presenečena je neslišno odprla vrata. Mlado deklet je stalo v bakreni kopalni banji in poslušalo blaženo in očarano glasove, ki so se tako čudovito polno glasili zaradi odmeva. Eleonora se ji je približala z mačjimi koraki, odprla najprej vse pipe in spustila tuš, da je v hipu bila Linca s svojimi gosli vred pod ploho vode. Ubogo dete je plakalo od jeze, kajti mislila je, da so njene ljubljene gosli za vedno pokvarjene. „Ciganski otrok!“ je zaklicala Eleonora smejoča se in izginila, preden jo je mogla Linca doseči.

Ob tisti uri je poganjal Šerban konja preko polja, na katerem so se bočili mladi posevki in valovali pod brzim tekom. Njegov krasni žrebec je bil obdan s penami, ki so odletavale v cunjah in obrizgavale jezdeca. Solnce je žgalo s polno močjo, tako da so drevesa kljub jeseni pričenjala zopet cveteti in da je trava na novo ozeleneja. Rosne srebrne niti so prepegale zrak in z vseh vinskih goric so zveneli glasovi gosli, veselo ukanje, streli, cepetanje z nogami in smeh. Fantje so se bili peljali s četverovpreznim volovskim vozom pred hišo dušnega pastirja, poiskali njegovo čarobno lepo hčerkico, jo z vinsko trto okrasili ter jo pripeljali med spremljanjem gosli in flaut h kadi, v kateri so se nahajali v čisti beli vreči najlepši grozdi. Mlademu dekletu je morala mati sezuti čevlje, izpodrečiti krilo, in deklet je zaplesalo po grozdju ob spremljevanju godbe. To je bil pričetek drozganja in je dal najognjevitije vino. Ko je zadosti plesala, se je smel približati ženini in ji poljubiti podplate, kar so

Starši, če hočete, da vaša mladina ne bo pokvarjena, ne pustite je v klerikalna društva.

BREZNICA PRI ZIROVNICI. Z ozirom na dopis, objavljen v našem listu z dne 16. aprila 1923., št. 14, pod gorenjim naslovom, izjavljamo rade volje, da nimamo povoda dolžiti gospoda Franca Gornika, kaplana na Breznici, da bi bil on s svojim učenjem povzročil napad na Pogačnika, ali da bi bil on sam kakorkoli z napadom ali napadalci v zvezi. Krivico, ki jo je dotični dopisnik storil g. kaplanu, s tem pošteno popravljamo.

JESENICE. Naše sokolsko društvo je dne 3. t. m. priredilo svoj javni nastop s sodelovanjem bližnjih društev Kranj, Škofja Loka, Javornik, Bled in Mojštrana. Igrala je godba dravske divizije pod osebnim vodstvom g. dr. Jos. Čerina. Izvajale so se proste vaje, predpisane za letošnji župni zlet; nastopilo je 67 članov. Vaje so se v splošnem izvajale prav dobro, nekateri bratje in sestre so se izkazali vzorno. Občinstvu pa je posebno ugajala skupinska vaja ženske dece s cvetličnimi loki. Tu gre vsa hvala sestri Emi Krameršičevi, ki je zastavila vse moči, da je deco izvežbala za tako sigurni nastop. Kakor vedno je tudi to pot bil obrtni naraščaj na svojem mestu. Čast požrtvovalnemu načelniku bratu Bulnu, ki je ves nastop vodil tako, da je jeseniški Sokol kljub velikim težkočam dosegel prav lep zunanji in moralni uspeh. Telovadbi je sledila prosta zabava s srečolovom, petjem, godbo in plesom. Veselo so gostje na telovadišču rajali priljubljeno kolo. Da je cela prireditelj prinesla tudi izdaten gmotni uspeh, je največja zasluga brata Pibrovca in cele njegove družine, ki je mnogo pripomogla do bogatih dobitkov za srečolov. Kljub temu, da so se nam nasprotniki pred prireditvijo in osobito še na predvečer škodoželjno posmehovali ter napovedovali polomijo, kakršne so sami vajeni, je naš Sokol lahko ponosen na svoj nastop, četudi je nad polovico občinstva gledalo prireditelj, ne da bi plačalo vstopnino. Tu se vidi, kaka radovednost mika naše nasprotnike. Sicer jim pa ničesar ne očitamo: so se vsaj česa naučili!

JESENICE. Ko so semkaj dospеле vesti, kakšno stališče je radikalna vlada zavzela napram ptujskim in mariborskim zavednim Slovencem s tem, da je na prigovarjanje nemurjev razpustila naše narodnoobrambno društvo, izprva nismo mogli verjeti. Vedeli smo, da so radikalci pripravljeni iti v svoji samopašnosti precej daleč, a da bodo na ljubo nemurjskim priljubljenecem nastopili tudi proti naši

narodni zavesti, tega nismo mogli pričakovati. Zato je naše razočaranje umljivo. Ni nas bolelo, ko so nas poprej preganjali vsenemški oholeži in narodni odpadniki, temveč nas je narodni boj z njimi le utrjeval v odločnosti. Ako pa sedaj radikalci izkoriščajo svojo oblast s tem, da za nemškutarke glasove nastopajo proti naši narodni mladini, ki pozna samo globoko ljubezen do skupne domovine, tedaj se bodo morali zavedati, da s tem nasilno ubijajo v mladih srcih idealizem in odločnost. Ako so srbskim radikalcem nemškutarji in klerikalni rušilci države ljubši kakor jugoslovska mladina, tedaj s tem dokazujejo, da je vsa njihova politika le kupčija za glasove, narodna zavednost pa deveta brigada. Govoril sem tukaj s preprostimi delavci, ki so strašno razočarani nad ptujskimi dogodki. Vsi pričakujemo, da se bo zadeva poravnala.

IZ SEMIČA. Z ozirom na dopis, priobčen v «Domovinu» z dne 16. marca 1923., št. 11, pod gorenjim naslovom, rade volje izjavljamo, da nimamo povoda g. Krašnji Francetu, kaplanu v Semiču, očitati kaj nečastnega in za njegov stan žaljivega ter obžalujemo krivico, ki se mu je zgodila z zgoraj navedenimi dopisom.

VINICA. Prošli teden je potokla pri nas toča, vendar se bo nekaj še popravilo. Tisti, ki so vinograde takoj drugi dan škropili, ne bodo utrpeli nobene škode. — Belokranjsko učiteljsko društvo je po dolgih letih zborovalo zopet enkrat pri nas. Zborovanje je posejlo tudi ravno na inspekciji se mudeč dvorni svetnik Gangl, kateremu je učiteljstvo priredilo burne ovacije. — Šolski vrt napreduje razveseljivo pod vodstvom marljivega učitelja Kavčiča.

OPLONICA. Gospod urednik, prav malokdaj slišite o nas, toda včasih smo primorani oglasiti se in dati odgovor na nesramne napade. Neki dopisnik «Slovenskega Gospodarja» lažljivo obrekuje in sramoti oploniškega Sokola. Ako bi resnico poročal, bi mu nihče ne štel tega v zlo, ker odkrita kritika je vedno na mestu. Ker pa tako «krščansko» laže, moramo ugotoviti, da je to enostavna sramota za poročevalca in za tako zvano krščansko glasilo. Še bolj pa pomisljemo «Gospodarjeve» čitatelje, ki se dajo slepiti s takimi nesramnostmi. «Slovenski Gospodar» od 7. junija laže, da so Sokoli napadli pohorske fantje z noži. Ti pohorski fantje so bili romarji z Brinjeve gore, doma iz najbolj klerikalne fare, ter so popivali po oploniških gostilnah. Ko pride načelnik Sokola po vasi, ga eden na le-

pem zabode z nožem. Laživec pa v «Gospodarju» piše ravno nasprotno in ne pove, da so pohorski fantje napadli tudi občinskega redarja, kateremu je priskočil neki Sokol na pomoč in mu pomagal pijane junake pognati v beg. Lažnivi dopisnik molči o tem, da so klerikalne figovce nabiksali fantje, ki pa niso Sokoli in je pri tem opraviču pomagal celo oče nekega Orla. Sedaj so seveda vsega krivi Sokoli. Ni res, da se neki ranjenec bori v konjiški bolnici s smrtjo, pač pa je res, da je že peti dan zapustil bolnico. Najbolj nesramno je pa to, da so hinavski klerikalci odobraval čim pohorskih fantov, ki so zabodli načelnika Sokola. Bil je smrtonojevno ranjen in je prejel sv. zakramente. Tu se torej kaže orlovška vzgoja: ako si klerikalec, se smeš pretepati, klati in moriti, ako pa si Sokol, ne smeš nobenega pogledati, kaj šele braniti se pred divjaštvom. Tako se dandanes tolmači krščanska zapoved: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! Bog živi!

BRASLOVČE. Pri nas razsaja že dalje časa škrlatica. Zlasti v Letušu je žela že smrtne žrtve med deco. Okužene hiše so sicer kontumaciirane, pa se malokdo dosti briga za to. Saj je neka pobožna ženica v Letušu dejala: «O, cerkve mi pa že ne morejo zabraniti». Ker oblasti neumnosti nekaterih seveda ne morejo prepovedati, bi bilo potrebno, da posežejo vsaj po strogi kazni in naj take ljudi, ki se ne držijo oblastvenih odredb, strogo kaznujejo. Zlasti bi bile umestne denarne kazni, ker teh se tudi slepi pobožnjak boji in pri izbiri med cerkvijo in denarjem po navadi rajši izbere nebesa na tej nego na oni zemlji. Sicer pa je jasno, da v takih primerih tudi po verskih načelih ni pregrešno, če človek zamudi sv. mašo. Mnogi ljudje so v svoji nevednosti ne zavedajo v polni meri, da je prav za prav tudi to zločin, če raznesejo nevarno bolezen dalje. Žal, da preprosto ljudstvo nima tozadevno dobrih vzgledov celo pri izobraženih. Tako je tukajšnji kaplan imel nedavno izpraševanje otrok iz enega neokuženega konca občine z otroci močno okuženega Letuša. Nadalje je grajati podeželsko navado otipavanja in ošlatovanja otrok. Ko namreč gredo ljudje na polje ali kam drugam, se zlasti ženske rade oglasijo spotoma pri sosedih in občudujejo otroka z božanjem: «Jaj, kako je debel, kako je čedkan» itd. Kadar je epidemija razširjena, nihče ne vé, če ni že mogoče okužen, čeprav ne čuti tega. Izogibajmo se shajanja z bolniki

vsi fantje z zavistjo opazovali in vzklikali: „Kako si lepa in rdeča! Kaj te je pomlad rodila, Viorika?“

Mimo je pridiral Serban, ne da bi se mudil s pogledom le za hip na vsej krasoti in vsem veselju. Drugače je bil imel vedno mnogo veselja nad razposajeno mladino, nad vitkimi fanti z vranječnimi na ramena valujočimi lasmi in z očmi kakor ostrožnice, nad mičnimi dekleti z gibčnimi postavami in nežnimi grudmi, ki so se bočile pod košuljami z bogatimi vezinami. Poznal je vsakogar v okolici in je bil povsod priljubljen. Ko so ga videli tako dirjati na konju, so postali nankrat resni in tihi ter so gledali drug drugega z velikimi očmi in dolgimi pogledi. Potem pa so se kmalu zopet pričeli šaljivi pogovori, ki so pršali bliske in bili pri tem včasih visoko poetični. Nikdar si nista ostala fant in dekle pri svojem nagajivem razgovorjanju dolžna odgovora.

Serban je skočil na vrtu raz konja, da bi neopazno in neslišno dospel v hišo; žival se je tresla; njene nozdrvi so trepetale in njena svilenka koža je bila preprežena kakor z mrežo finih žil. Zlato je blestela njena dlaka kakor ob nogah jesensko listje, v katero so se zdeli trdno vsesani solčni žarki. Bilo je, kakor da nosi listje odsev vsega solnca, ki ga je vse poletje obsevalo, in hoče sedaj ravno tako žareti kakor solnce.

Fina ušesa gospe Pulherie so bila zaslišala konja in tako je stala ob oknu, ko je prihajal njen sin hitrih korakov, a smrtno bled. Njene obrvi so se skrčile v strahu in skrbi, ko je opazila njegov obraz, toda mirno, čvrsto je počivalo njeno črno oko na njem, ko je vstopil brez pozdrava in z debelimi kapljami na čelu vrgel dve pismi pred sebe na mizo.

„Čitaj, mati, sta sicer brezimni, vendar ju ti moraš čitati.“

„Kdo bi se neki brigal za brezimna pisma?“

„Vem, mati, strahopetnost je to; vse je neumno zares, kaj hočeš, vendar čitaj!“

Pogledala je preko obeh papirjev. Prečitala ju je v hipu — saj je slutila njuno vsebino, toda še vedno je imela trepalnice povešene, kakor bi čitala, da bi zbrala misli in povedala pravo besedo.

„Mati, to je vendar ogabno obrekovanje, Mihaj je moj prijatelj! On vendar ne more biti tako brezčasten, da bi meni mojo ženo...“ prijel se je za glavo.

„Gotovo ne, Serban, kako si mogel samo za hip verjeti kaj takega, kar so ti hoteli natvezti nesramni ljudje?“

(Datje prihodnjč.)

**Priporočajte in širite
„Domovino“!**

kakor z osebanj iz okuženih hiš. Saj je to samo v našo korist. Držimo se pregovora: Previdnost je mati porcelanske tvornice.

ZETALE PRI ROGATCU. Dne 4. t. m. nas je zadela strašna toča. V občinah Zetale in Čermožiše je uničen ves pridelek. V goricah in sadovnjakih je zbito vse, žito moramo kar pokositi. Toča je padala debela kakor orehi, da je celo ptiče pobijala. Škoda je ogromna, pomoč nujno potrebna. Kaj takega ne pomnijo niti tukajšnji najstarejši ljudje. Istotako pa tudi ne pomnijo, da bi mladi svet bil kdaj tako narobečen kakor dandanes. Fantje razsajajo ponoči okrog in izzivajo k pretepom, ob nedeljah se prerivajo okrog cerkve in po gostilnah. Tudi goric niso včasih kmetje škropili ob nedeljah kakor to delajo sedaj. In naša občina je vendar klerikalna! Ali nas bo ta huda nesreča spokorila in nam vrnila vsaj malo pameti?

CADRAM. Kakor drugod je tudi pri nas navada, da se na Telovo vrši procesija od farne cerkve po vasi in nazaj. Letos pa smo doživeli čudno presenečenje. Za pobožnimi farani so prikorakali Orli in nesli s seboj lese-nega orla. Ljudje, na strani stoječi, so se začeli smejati in so se takole pogovarjali: «Zdaj pa res ne vemo, komu dajejo večjo čast, ali Najsvetejšemu ali lesenemu orlu.» — Vodstvu tukajšnjega Orla čestitamo k slavni zmagi, pri kateri so si trije njegovi člani pridobili lovorjev venec. Bitka se je vršila v noči 9. t. m. pri bombardiranju Vebrove koče v oplotniški okolici. Vprašamo prečastito vodstvo Orla, kaj poreče k temu. Orožništvo ima zadevo v rokah. Pa radi tega ni treba izključiti omenjenih treh članov, ker potem vam itak samo še trije ostanejo.

Kmetijski glasnik

KDO IMA NAJLEPŠO PŠENICO?

S takimi vprašanji se moramo danes bolj resno pečati, kakor je bilo to do sedaj potreba. To pa zaradi tega, da pridemo s pomočjo dobrega semena tudi pri nas do boljših uspehov.

V vsakem kraju imamo gospodarje, ki imajo zaradi boljšega svojega semena tudi ugodnejše pridelke. Držimo se takih kmetovalcev! Dajmo te uspehe tudi v svojem gospodarstvu izkoristiti! Slično, kakor delamo tudi pri živinoreji. Danes iščemo dobre plemenske živali tam, kjer vemo, da imajo gospodarji lepo in dobro živino za pleme. Storimo to tudi pri naših rastlinah. Če nimamo sami dobrega semena, poiščimo ga tam, kjer se dobi! To velja za vse naše njivske pridelke.

Danes opozarjam na pšenico, ki je pri nas glavno žito. Poglejmo malo naokrog, kje raste lepša pšenica. Primerjamo domačo pšenico s pšenico, ki raste po sosednjih njivah. Opazujemo razlike in skušajmo priti do semena tiste pšenice, ki bolje uspeva. Zanimajmo se za te razlike. Saj ni vsejedno, ali dobim od semena osemkratni ali pa desetkratni pridelek! In take razlike se pripisujejo danes tudi že manj ali bolj plodovitemu semenu.

Lepo pšenico poznamo zunaj na polju po vsem njenem razvoju, zlasti pa po tem, kako je klasje razvito, kako dolgo je in kako polno. Pravi uspeh se vidi seveda šele ob mlatvi. Takrat se pokaže, kako je pšenica plenjava in kako kleno in težko je njeno zrnje.

Da se spoznava semenska vrednost ene in druge domače pšenice, ki se prideluje v posameznih krajih, bi bilo čisto umestno, da

se prirejajo ogledi, ravno tako kakor se prirejajo n. pr. za sadje in za živino. S takimi ogledi, ki se lahko prirejajo brez posebnih stroškov povsod po naši deželi, posebno odkar imamo okrajne ekonomice, bi se najbolj poučili o vrednosti ene in druge semenske pšenice, ki se prideluje po naših krajih. Storimo to, da pridemo do boljših uspehov! Če prirejamo sadne in živinske ogleda, naj se prirejajo tudi ogledi naših žitnih in drugih pridelkov. Skušajmo priti do najboljšega semena!

BOHOTNA MESTA MED ŽITOM.

Tu in tam vidimo njive, na katerih se že od daleč vidijo kupčki bohotno rastočega žita, ki se odkljuje po svoji temno zeleni barvi. To so mesta, kjer so ležali po dlje časa gnojni kupčki, ki jih nismo o pravem času raztrosili, ali so pa mesta, kjer so med obdelovanjem obležali živalski odpadki.

V enem in drugem slučaju so pa taka bohotna mesta znak slabo gnojene in slabo obdelane zemlje. Čim bolj so njive lačne, tem bolj se poznajo taka mesta z bujno rastočim žitom. Tem večja je razlika med enim in drugim žitom. Na dobro obdelani in rodovitni zemlji se takih bohotnih kupčkov ne opazi, ampak žito raste enakomerno po vsi njivi. To je tudi pravilno. To je znak dosti gnojnih njiv.

Prav bi bilo, da bi taka bohotna mesta tudi pri nas izginila, kar bomo lahko dosegli, če bomo naše njive bolj pravilno gnojili, če bomo dvignili splošno rodovitost takih njiv in če bomo tudi pri gnojenju samem bolj pravilno ravnali, s tem da bomo gnoj takoj po razpeljavanju raztrosili.

Taka bohotna mesta znižujejo pridelke, ker nam raste po takih mestih žito preveč v slamo in nam tudi rado poleže, kar je vsigdar slabo za zrnje, in ker nam drugič po vsem ostalem prostoru žito slabše obrodi. Po bohotnih mestih je preveč gnoja, po drugih pa premalo, tako imamo škodo na obeh straneh.

Z dobrim gnojenjem in obdelovanjem je treba rodovitost zemlje dvigniti, pa bodo kmalu izginila bohotna mesta tudi iz naših njiv.

Gospodarstvo

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredi naslednja strokovna predavanja:

Na Kranjskem:

V nedeljo 17. t. m.: v Trebeljevem o splošnem kmetijstvu (Ambrož), v Tunjicah o sadjarstvu (Marinček), na Sv. Gori pri Litiji in na Vidrgi o poljedelstvu, živinoreji in sadjarstvu (Jereb), v Retečah (občina Stara Loka) o živinoreji in travništvu (Hladnik), pri Sv. Vidu (okraj Logatec) o živinoreji in vrednosti pravilnih gnojšč in gnojščnih jam (Matjašič), v Sodražici o sadjarstvu (Zdoišek), na Krki poldnevni čebelni tečaj (Okorn);

v nedeljo 24. t. m.: na Čatežu in pri Sv. Križu o kmetijstvu in občinskih organizacijah (Gregorc), v Zalogu (okraj Kamnik) o poljedelstvu (Marinček), v Št. Lovrencu o vinarstvu in sadjarstvu (Kafol), v Škofji Loki o živinoreji (Hladnik), v Čepljah in Starem trgu o živinoreji in pašništvu (Konda), v Lešah o hlevskem gnoju

in umetnih gnojilih (Sustič), v Cerklju o kmetijski statistiki (Matjašič), v Novim Lazah (Kočevje) o živinoreji (Zdoišek), na Robu čebelarski tečaj (Okorn);

v nedeljo 17. t. m.: pri Sv. Primožu na Pohorju o pridelovanju krme in o pospeševanju živinoreje (Wernig), pri Sv. Antonu v Slov. goricah o splošnem kmetijstvu (Štrekelj), pri Sv. Barbari v Halozah o vinogradništvu (Zupanc J.), v Zgornji Ponikvi o živinoreji (Zupanc M.), v Dolini in Bokraču (Prekmurje) o vinoreji in sadjarstvu (Pavlica);

v nedeljo 24. t. m.: v Remšniku o pospeševanju živinoreje in o sadjarstvu (Wernig), v Zavrču o vinogradništvu (Zupanc J.), v Konjicah o okrajni organizaciji za povzdigo živinoreje (Zupanc M.), v Sebeborcih in v Vaneči (Prekmurje) o vinoreji in sadjarstvu (Pavlica), v Spodnji Bistrici (Prekmurje) o boleznih in škodljivcih naših kulturnih rastlin (Vojsk).

LJUBLJANSKI VZORČNI VELIKI SEJEM.

Zaradi naraščajočih prijav je le še malo razstavnega prostora v paviljonih na razpolago. Kdor se misli prijaviti, naj to čim prej stori, ker se prijavni rok koncem tega meseca brezpogojno zaključuje.

Po soglasni sodbi posetnikov je lanska velesejmska prireditelj v vsakem pogledu dobro uspela. Letos se obeta še večji obisk. Iz južnih krajev naše države se pripravljajo posebni vlaki obiskovalcev. Tudi iz inozemstva sta napovedana dva posebna vlaka.

Svetu moramo pokazati, na kako visoki stopnji že stoji jugoslovanska industrija, obrt in trgovina. Pridobitni krogi naj nas v tem stremljenju v svojo lastno korist podpro ter se pravočasno prijavijo kot razstavljalci. Informacije daje brezplačno pismo in ustmeno urad Ljubljanskega velikega sejma v Ljubljani, Gosposvetska cesta (telefon int. 140).

NAŠE GOBE.

se imenuje knjiga, ki jo je sestavil Ante Beg. Slike v barvah je dovršil Dragotin Humeč, ravnatelj meščanske šole v Mariboru. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 100 Din.

Slovenski gobar se je do sedaj posluževal večinoma nemških gobnih knjig. Kot se je med svetovno vojno začelo v večji meri širiti zanimanje za vžitne gobe tudi pri nas, se je vedno pogosteje izražala želja, naj nam večja roka poda v besedi in podobi najnavadnejše vrste naših gob. Baš sedaj, ko pričenjajo rasti gobe, smo dobili lično opremljeno knjigo, ki bo z uspešno nadomeščala razne nemške priročnike.

Na podlagi večletnih izkušenj je sestavil Ante Beg pregleden in jasen opis 81 gobnih vrst, ki bo kot praktično navodilo za spoznavanje užitnih, opasnih in strupenih gob vsakomur dobro služilo. Kot uvod opisom čitamo kratko pojasnilo, kako gobe rastejo, nato važno navodilo za razlikovanje užitnih gob od strupenih ter splošna pravila za nabiranje, pripravljanje in uporabo gob. Gobar, ki se ravna po danih navodilih in pozna strupene in užitne gobe po slikah in opisih, se ne bo bal zastrupljenja. V tem oziru naj še ljudska šola poskrbi za primeren pouk. Poleg raznih slovenskih gobnih imen za isto vrsto so dodani še srbohrvaški, nemški in latinski, kar bo porabnost knjige izdatno povečalo.

Za opisi gob sledi kratka navodila o razni uporabi gob, kakor o sušenju, vlaganju v kis, o gobjem ekstraktu, prašku, o gobjih juhah. Našim gospodinjam in kuharicam bodo dobrodošli podrobni recepti za pripravljane gobjih jedi.

Izreden kras knjige pa so barvane slike, ki jih je umetniško izvršil Dragotin Humek. Na 75 tabelah pojasnjuje Begove opise tako nazorno, da ne boš menda nikdar v zadregi glede določitve posameznih vrst. Nobena ljudska in srednja šola ne bodi brez teh krasnih učnih pripomočkov. Bodi knjiga, ki je prva te vrste v jugoslovanski strokovni književnosti, toplo priporočena. Knjigo priporočamo tudi kmetškemu prebivalstvu, ker je lahko umljivo pisana.

TRŽNI PREGLED.

ZITO: V prošlem tednu so cene oslabele. Postavno vojvodinska postaja se je tržila zadnje dni: pšenica po 400 do 420 Din, turščica žolta po 260 do 270 Din, rž po 355 do 365 Din, ječmen za pivovarne po 325 do 340 dinarjev, za krmo po 290 do 305 Din, oves po 290 do 300 Din, fižol po 450 do 600 Din, po kakovosti, moka pšenična «0» po 650 do 675 Din, otrobi po 140 do 210 Din po kakovosti. Stanje posevkov povsod dobro, samo v posameznih krajih je napravila toča hudo škodo.

ŽIVINA: Cene so konecem prošlega tedna nazadovale, a so v početku tega tedna zopet nekoliko poskočile. Na Hrvaškem so bile zadnje dni nastopne cene za kilogram žive teže: voli prvovrstni 60 do 68 K, drugovrstni 38 do 42 K, tretjevrstni 36 do 40 K, teleta 55 do 70 K, debele svinje 90 do 96 K, mesnate 76 do 90 K.

VINO: Vedno enak položaj. Malokdo povprašuje po vinu. V inozemstvo se nič ne izvažajo. Stanje vinogradov dobro po vsej državi, kjer ni toča oklestila trte. Cene nazadujejo.

JAJCA: Cene stalne po okoli 1 Din 15 par do 1 Din 20 par za komad. Po malem se tudi jajca izvažajo. Za konec meseca napovedujejo oslabljenje cen.

KRMA: Na Slovenskem se je tržilo zadnje dni sladko seno po 150 do 200 Din, ovsena slama pa po 125 do 130 Din za 100 kg.

KOŽE: Cene zadnjih dni: 1 komad konjske kože 175 Din, 1 kg goveje kože 17 Din 50 par do 18 Din 75 par, 1 kg telečje kože 25 Din, 1 kg svinjske kože 7 Din 50 par, 1 kg govejega usnja 105 do 160 Din, 1 kg podplavov 100 do 140 Din.

= **Vrednost našega denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 12. t. m.: 1 dolar za 87½ do 88½ dinarja, 100 češkoslovaških kron za 262 do 265 dinarjev, 100 italijanskih lir za 405 do 408 dinarjev, 100 avstrijskih kron za okrog 12 par, 100 nemških mark za okrog 10 par, 100 madžarskih kron za okrog 1 dinar 15 par. — Vrednost našega denarja je od zadnjič zopet nazadovala.

= **Zakonski načrt za Državno poljedelsko banko,** ki bi dajala poljedelcem potrebna posojila, je že izdelan. Po mnenju strokovnjakov je načrt prav ugoden za kmetovalce. Temeljna glavnica banke bi znašala 100 milijonov dinarjev, in bi banka vsako leto dobivala še tretjino čistega dobička razredne loterije, tretjino čistega dobička države pri Narodni banki in Državni hipotekarni banki ter deset odstotkov čistega dobička od državnih hranilnic.

= **Nabiranje zdravilnih rastlin in gob** je prav lahka stvar. Nešteto vsega tega raste v prosti naravi pri nas v Sloveniji. Koliko bi prineslo to denarja, če bi se ljudje tega resno podstopili. Kupci za zdravilne rastline kakor za suhe gobe se dobe povsod.

Belokranjska politika in gospodarstvo

OBRNTNIŠTVO V BELI KRAJINI.

Gospodarski program smo obdelali skoraj do vseh podrobnosti. Treba je, da se lotimo praktičnega dela, kajti vsa teorija ne pomaga nič, če se dela ne lotimo.

Kmetijstvo je starokopitno in napreduje silno počasi. Druga stvar je z obrtništvom. Belokranjsko obrtnišтво se krepko razvija, zlasti mizarstvo, ki dela že danes precej za Karlovac in Zagreb. Uspehi pa ne bodo nikdar zelo veliki, če ostane vse pri starem. V zadružništvu je moč, da obrtnik lahko vsaj deloma konkurira tvornicam z velikimi kapitali. Če bi pa imel kdo pomisleke, ki navadno izvirajo iz gole zavisti, potem je to znak nerazumevanja te važne gospodarske naprave in potem je delo seveda zastoj.

Tak obrtnik naj se potem nikar ne jezi na kapitalizem in na svoje slabo gmotno stanje. Včasih je bilo obrtnišтво vse drugače organizirano in zato so bili tudi zlati časi za obrt. Danes dobri časi zopet lahko pridejo, če se obrtnišтво združi v produktivne zadrage.

Belokranjsko obrtnišтво ima dve velike prednosti: Ima vodo in železnico blizu, da ne računamo še te ugodnosti, ki jo ima zaradi dobave vsakovrstnega lesa. Vsi tisti obrtniki, ki danes mislijo, da so vse tiste žage postavljene le za rezanje drv in kvečjemu desak, bodo mogoče kmalu obžalovali, ker se niso združili in odbili konkurenco, ki se jim pripravlja. Potem ne bo preostajalo drugo kakor udingati se kot pokorni slugi in delati za borni živež sebi in svoji deci.

VINSKA KRIZA V BELI KRAJINI

Je letos jako občutna, kar dela našim ljudem, ki so odvisni od dohodkov vinogradništva, upravičeno resne skrbi. Tudi tukaj je edini lek ta, da se združijo vinogradniki še pred jesenjo v zadrugo in spravijo pravilno svoj pridelek; manjše množine boljših vrst je pa treba brezpogojno pobrati skupaj, kar bo dobro vplivalo na celotno prodajo.

Vinogradnike, ki kvarijo sloves naših vin ali z nepravilnim kletarstvom ali kako drugače, je treba spraviti na pravo pot, da ne bodo trpeli vsi zaradi par starokopitnežev, ki nočejo imeti zmisla za moderno kletarstvo.

Vsakdo je svoje sreče kovač. Dobra roba se sama hvali in hitro kupca najde.

Sokolstvo

OKROŽNI ZLET V DRAVOGRADU.

V nedeljo 3. t. m. je priredilo koroško sokolsko okrožje mariborske župe svoj zlet v našo severno postojanko, v Dravograd, da tam poda račun svojega marljivega dela v telovadnici. Tega zleta so se udeležila tudi ostala bližnja sokolska društva, ki vrše ob naši meji važno delo v

prid našega troimenega naroda. Sokol v teh krajih je neobhodno potreben, da izvršuje sveto nalogo vzgoje v jugoslovenskem duhu. Odmevi sokolskega delovanja se pa morajo slišati tudi preko naše sedanje meje, preko deroče Drave, tja v našo tužno Koroško, ki je sedaj vklenjena v težke suženjske verige, cesar mora biti enkrat konec, kajti čaša suženjskega trpljenja je že itak polna do vrha...

Na telovadnem prostoru se je začelo popoldne zbirati vedno več občinstva, da prisostvuje javnemu nastopu. Spored telovadnih točk je bil obširen in raznoliken. Morda je bil celo nekoliko predolg in preobširen. V splošnem pa so vse točke dobro uspele. Člani kakor tudi članice so s prostimi vajami rešili svojo nalogo ter tako nudili gledalcem res lep telovadni užitek. Pa tudi naš naraščaj je bil kos svoji nalogi in je tako pokazal, da je mladina ob naši meji sprejemljiva za sokolsko idejo. Naraščaj je izvajal precizno dokaj lepih prostih vaj po napevu naših narodnih pesmi, ki so nam vsem segale globoko v srce. Z veseljem in s pravim sokolskim ponosom je odkorakal naraščaj po posameznih točkah s telovadišča, češ, «tudi mi smo in hočemo biti prvi in vredni sinovi Jugoslavije!»

Sokolski naraščaj! Zvesto in neustraheno hodi po poti, ki si si jo sam začrtal, saj v tebi je cvet in bodočnost naroda. Tvoja dolžnost je, da nekoč raztrgaš plašč suženjstva, ki krije tvojo neosvobojeno zemljo in da zmagoslavno vkorakaš s sokolskim praporom na čelu na Gosposvetško polje, tja, kjer danes veliki gosposvetški zvon milo in tužno poje svojo pretresljivo pesem...

A. Z.

SOKOLSKO DRUŠTVO V ŽIREH

priredi dne 17. t. m. za Sokolskim domom javno telovadbo, na katero vabimo vsa bližnja društva in prijatelje Sokolstva. Po javni telovadbi bo na vrtu br. Vinka Demšarja velika vrtna veselica. — Zdravo!

Prosveta

H. Sienkiewicz: Z ognjem in mečem. Zgodovinski roman. Poslovenil dr. R. Molè. 7. in 8. snopič. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena dvojnega snopiča s poštnino vred 18 Din. Pravkar je izšel dvojni snopič Sienkiewiczovih romanov, ki jih je začela izdajati Tiskovna zadruga v Ljubljani z romanom «Z ognjem in mečem». Tudi ta snopič ima slike.

Vidovdanska ustava je izšla v novem natisu pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54. S poštnino vred velja 12 Din 50 par.

Strukovni imenik grada Zagreba (drugi dio) izašao je iz štampe. Drugi dio sadržaje osim strukovnog razredjenja sve telefonske brojeve vlasnika telefona na području Hrvatske, Slavonije i Medjumurja. Cijena je prvom i drugom dijelu 50 Din, a pojedinom, koji je svaki za sebe jedna cjelina, 25 Din. Narudžbe prima: Jugoslavenski Kompas, d. d., nakladni odio, Zagreb, Petrinjska ulica 28, I., a prodaje se i u svim boljim knjižarama.

DVOJNE VRSTE SMOLA.

Upnik: Jaz imam pa res smolo. Že trikrat sem Vas iskal, pa Vas nisem našel doma.

Dolžnik: «Vidite, danes imam pa jaz smolo, ker sem doma.»

POMAGAJ SI SAM IN BOG TI BO POMAGAL!

Najbolje kupiš in prodaš: vino, jabolčnik, hruševac, tropinovec, slivovko, brinjevec, vinske sode, stiskalnice in mlne za sadje ter grozdje, ako se poslužuješ za posredovanje cenjenih «Malih oglasov» v najbolj razširjenem slovenskem dnevniku «Jutro».

Kako naročiš mali oglas «Jutra»? V pismu napiši kdaj, kolikokrat in kaj želiš, da se tiska kot Tvoj «Mali oglas». Za prvih 20 besed tega oglasa moraš naprej poslati 5 Din, za vsako besedo od dvajsete naprej pa 50 par. Lahko plačaš tudi v znakah, ki jih priložiš pismu. Piši namesto pisma dopisnico, če pošlješ istočasno po položnici denar. Naslov v vseh slučajih: «Uprava «Jutra» v Ljubljani. — Ker prihaja na «Male oglase» «Jutra» navadno veliko ponudb, je najbolj pripravno, če navedeš v svojem oglasu natančen naslov, na katerega naj Ti pošiljajo ponudbe.

Novosti HUDI DNEVI.

Minuli teden je prinesel nad nekatere kraje v Sloveniji strahovito neurje in debelo točo, ki je marsikje zbil mladé posejke ter oklestila sadna drevesa in vno-grade. Iz več krajev Štajerske in Kranjske smo dobili poročila o ogromni škodi, ki jo je prizadejalo neurje. Ponekod je kmetom bilo prizanešeno in njihova škoda ni tako velika, kakor se je zdelo na prvi mah.

Storiti bo treba nujne korake, da se težko prizadetim nudi primerna pomoč.

Letošnja pomlad se je torej izkazala za mnoge kraje zelo varljiva. Kamniške planine je znova pobelila s snegom, v mariborski okolici je poslala slano in še vedno grozi s svojo nestanovitnostjo. Dan svetega Medarda, na katerega naši ljudje mnogo dajo, je bil sicer lep in jasen, torej bi lahko pričakovali dolgo vrsto solnčnih dni. Po vsem pa se obeta, da bo letošnje poletje precej gromovito.

Pa ne samo za naravo je burna letošnja pomlad, temveč so nam pomladni dnevi prinesli tudi važne politične dogodke doma in na tujem. V beograjski narodni skupščini je zaradi važnih izjav vladalo napeto razpoloženje; na Bolgarskem je preko noči izbruhnila revolucija; v Nemčiji se zaradi strašnega padca marke množijo krvavi izgredi. Letošnja pomlad še ni prinesla zaželjenega umirjenega položaja, ki si ga želijo vsi narodi na svetu.

* Odbor za prenos judenburških žrtev in Ivana Endlicherja nujno prosi vse one, katerim je dostavil razglednice s spomenikom na grobu narodnih mučnikov in razglednice Iv. Endlicherja, da skušajo kolikor mogoče veliko razglednic razpečati med ljudstvo. Izkupček razglednic je namenjen podporam vdov in sirot judenburških žrtev, za katere ne skrbi ne država, ne pokrajina. Narodna čast zahteva, da zlašti revne sirote ne ostanejo zapuščene. Zneske je pošiljati na naslov: Goslar Branko, Breg 10/II., Ljubljana. — Odbor.

* Nabiralnih pol, katere je razposlal odbor za prenos judenburških žrtev, nekateri gg. nabiralci kljub večkratnim opominom do danes še niso vrnili. Ker odbor likvidira in mora javnosti predložiti račun, nujno prosimo vse posestnike nabiralnih pol, da jih nepreklicno vrnejo — tudi prazne — do 20. t. m. Proti

onim, ki bi pol ne vrnili, odtodno ne vposlali nabranih zneskov ali drugače ne opravičili zamude, je odbor prisiljen uporabiti zakonita sredstva. — Odbor.

* Pozdravi naših fantov. Mnogo prisrčnih pozdravov čitateljem in čitatejicam «Domovine» pošiljajo slovenski fantje 11. pešpolka, 3. bataljon, 1. četa v Šibeniku: Anton Oman (Zabnica), France Kalan (Stara Loka), France Razberger (Loka pri Zidanem mostu), Jernej Poje (Vrhnik), Matej Makoč (Šmarjeta), Jože Čevsar (Št. Bric pri Škalah), Ignacij Bulovec (Begunje), France Knafelj, Mifia Svetina (Dobrava), Karel Volontar (Javornik), Ludvik Štajpah (Ljubljana), Jože Blatnik, Seljak Franc (Logatec), Alojzij Gačnik (Šoštanj), Jože Brložnik (Mislinja), Anton Turk, Viktor Golmajer (Tržič).

* Srbske žrtve. V mali srbski vasi Slatini so vaščani nedavno postavili spomenik svojim vojnim žrtvam. Mala vasica je namreč žrtvovala na oltar domovine 55 svojih sinov. Samo družina Stanković je izgubila 13 in družina Damjanović 9 svojih članov. Tu je razvidno, kako ogromne žrtve so doprinesle srbske obitelji za naše osvobojenje in uedinjenje, s katerim bi se zdaj radi igrčkali Radič in klerikalni voditelji, ki so med vojno točili kri — kvečjemu iz nosa.

* Vojakl in žetev. Ker kmalu dospo čas žetve in drugih važnih poljskih opravil, je vojni minister izdal na vsa vojaška poveljstva ukaz, da se vsem vojakom kmetskega stanu, v prvi vrsti onim, ki imajo velika posestva, dovoli dvamesečni dopust.

* Strah v Št. Vidu nad Ljubljano vzne-mirja že dalje časa brunne Šentvidčane. Pozno ponoči se pojavlja visoka črna prikazen, oborožena z velikimi očali, za katerimi «žarita dva oglja». Prikazen se vselej močno maje, ne pade pa ne, ker jo podpirajo črni duhovi. Ljudje se preplašeno skrivajo, ker prikazen vedno nekam votlo vzklika: «Padu bom». In duhovi, ki jo spremljajo, ji istotako zamolklo odgovarjajo: «Nič se ne boj, saj te držimo!» Prikazen se pomiče potem proti beli hišici pod zelenim gozdičkom. Ljudi, ki to vidijo in slišijo, obliva smrtni strah in z zobni šklepaje vzdihujejo: «Bog, reši nas in naše otroke te prikazni, ohrani nam pa dekana Zabreta in kaplana Kogejca, ta dva vzormoža medsebojne sloge!» Noč ima svojo moč, kajne!

* Slep urar. V selu Bani v Primorju živi seljak Anđel Peščica, ki je v desetem letu izgubil vid. Zdej je star 40 let, slovl pa kot izvrsten urar. Nekoč se je doma pokvarila budilka. Slepi dečko jo je razložil in s prsti otipal napako. Od tega časa je dobil veselje za popravljanje ur. Nato so ga oddali v zagrebški zavod za slepce, kjer se je tekom dveh let izpopolnil v urarski stroki. Nedavno je popravil cerkveno uro svoje fare. Popravek je izvršil uprav strokovnjaško.

* Srečen zakonec je Nikola Toth v Vojvodini. V proslavo, da se nahaja že eno leto v zakonu ali pa da je šele komaj leto dni pod zakonskim jarmom, je dal postaviti lepo kapelico, ki so jo na dan poročne obletnice blagoslovili domači duhovni gospodje. Pa to še ni bilo vse; po ceremoniji je srečni Nikola povabil k sebi okrog tisoč someščanov z županom in drugimi odličnimi glavami na čelu. Za pogostitev je Nikola zaklal dva vola, 23 jagnjet, 6 telet, 12 prašičev in 200 kokoši. Razumljivo, da je bilo tudi vsakovrstne pijače na razpolago, kolikor je gostom poželega duša. Kratkotamo, Nikola Toth je za slavnost po-

trošil okrog 200 tisoč dinarjev in je še vseeno ostal bogataš. Mora biti lepo življenje v Vojvodini. Povedati pa je treba, da je Nikola Toth Madžar in da se v naši državi gotovo čuti hudo zatiranega.

* Vaška žalolgra. V slavonski vasi Čeralijs se je mlad orožnik iz Črne gore zaljubil v vaško lepoticu. Ljubezen je bila tako goreča, da je mladi par sklenil stopiti čimprej pred oltar. Temu pa se je odločno upiral nevestin brat. Orožnika so premestili in iz novega službenega mesta je večkrat prosil nevestinega brata, naj se omeleča in naj ne dela zaprek. Brat pa je ostal odločen in je orožnika mrzil samo zato, ker je Črnogorec. Te dni se je orožnik pripeljal k nevestinemu bratu in ga osebno prosil dovoljenja za poroko. Ker ga je brat osorno zavrnil, je orožnik potegnil samokres in ustrelil brata. Nato se je podal k nevesti in ji izpovedal svoj čin. Ona je oblekla poročno obleko in se zakrila s pajčolanom. Ženin jo je ustrelil z dvema streloma, na to pa še sebi storil konec. Pred smrtjo pa sta nesrečna zaljubljenca napisala pismo s prošnjo, naj ju zagrebejo v skupnem grobu.

* Strašna železniška nesreča. V ljubljanski okolici se je na dolenski progi pripetila strašna železniška nesreča. 11letni sinko trgovca Marenčeta se je na vozičku vračal z Barja domov. Pri Galjeviču pa je na prehodu čez progo pridirjal brzovlak, ki je voz razkral na dvoje, fanta pa pregazil, da je bil na mestu mrtev. Konj se je pravočasno iztrgal. Nesrečni slučaj je vzbudil mnogo sočutja.

* Morski psi. V jadranskem morju so se letos pojavili številni morski psi. Pri Opatiji so ribiči ujeli enega, ki je bil dolg tri metre. Med kopališkimi gosti, ki hodijo na morskobal na letovišče, se je pojavila velika razburjenost, ker so morski psi nevarni. No, če bi si privoščili kakega verižnika, bi sicer ne bila taka škoda.

Iz raznih krajev

* Na Brezovici so se prošli petek ponoči vtihotapili trije moški v odhajajoči tovorni vlak, hoteč ga opleniiti. Ko so jih stražniki opazili pri plenjenju, so lopovi začeli streljati, nato pa se jim je posrečilo pobegniti.

* V Kamniku je prošlo sredo v tovarni za barve eksplodiral parni kotel. Hipoma je tovarna bila v plamenih in je pogorela. Človeških žrtev ni bilo, le inženir si je pri skoku skozi okno zlomil nogo.

* V Prekopi se je zvesti naš pristaš France Cvelbar zaročil z gdč. Marico Lindičevo iz Dronce. Poroka se vrši dne 24. t. m. Novemu paru želimo obilo sreče.

* Pri Mariji Snežni so neznani vlomilci vdrli v poštni urad in opleniili blagajno. S seboj so tudi odnesli znatno zalogo znamk.

* V Rajhenburgu sta v ponedeljek trčila osebni in tovorni vlak. Lokomotivi sta se znatno poškodovali, človeških žrtev pa ni bilo.

* V Framu si je končal življenje mesar Velec. Obupni čin je storil enostavno iz žalosti, ker je njegova prošnja za podelitev obrtne pravice na Pragerskem bila odbita.

* V Slovenski Bistrici so na zadnjem sejmu imeli največ opravka — žepni tatovi. Okradli so več oseb za precej visoke vsote. Neznani uzinoviči so gotovo bili dobro organizirani.

* V slovenjgraškem okraju je prejšnji terek divjala strašna nevihta. Lila je silna ploha, vmes pa je padala gosta in debela toča. Vse ceste so bile preplavljene. Škoda je zelo občutna.

* Pri Vuhredu je splav Matije Šarimana zadel v most in se razbil. Splavarji so bili precej vtinjeni in zato nepozorni. Trilje so se rešili, enega pa so odnesli valovi. Škoda na lesu znaša 100 tisoč kron.

* V Hočah pri Mariboru je dne 7. t. m. treščila strela v šolsko poslopje. K sreči je bil četrtek in otrok ni bilo v šoli. Poškodovala pa je streho in strop.

Ljubljanska porota

SVOJEGA PRIJATELJA UMORIL. Ljubljansko porotno sodišče je 4. t. m. pričelo s porotnim zasедanjem. Kot prvi se je zagovarjal 24letni gozdni pristav Alojz Slejko, ker je umoril učitelja Marušiča. Slejko je bil že lani radi umora obsojen na smrt, a zagrebško vrhovno sodišče je to obsodbo razveljavilo. Pri letošnji razpravi pa so porotniki zanikali vprašanje glede umora in potrdili vprašanje o uboju. Senat je obsodil Slejka na 4 leta težke ječe.

DETOMORILKA. V torek je sedela na zatožni klopi delavka Marija Tekavc z Visokega pri Igu. Imenovana delavka je bila spolno močno razuzdana in je svojo 6 tednov staro nezakonsko Marjeto v mrzli zimski noči lanskega leta vrgla v Ljubljano. Obtoženka, ki je imela več nezakonskih otrok, se je pri razpravi zagovarjala z veliko razburjenostjo. Razprava je bila preložena, da se ugotovi duševno stanje obtoženke.

MLADOLETNI TATOVI. Nato so se zagovarjali pred porotniki štirje mladi fantje: Stanko Luznar, France Luznar, Ivan Ocvirk, Vinko Horvat in Marija Radosavljevič. Ti popolnoma zauemarjeni fantje so izvršili v Ljubljani več drznih vlomov in tatvin. Nobena trgovina in stojnica ni bila pred njimi varna. Kradli so tudi na kolodvoru iz železniških vagonov. Ukradeno blago je potem prodajala Marija Radosavljevič. Obsojeni so bili: Stanko Luznar na 1 i pol leta težke ječe, Franc Luznar in Ivan Ocvirk na 1 leto in Vinko Horvat na 14 mesecev težke ječe, Marija Radosavljevič pa je bila oproščena.

UBOJ ZARADI »OFREHTA«. V sredo se je zagovarjal radi uboja Janez Gačnik iz Udja pri Sv. Juriju. Vaški fantje so nabrali za »ofreht« 300 K in jih nato zapili. Ko so se napili, je prišlo med njimi do prepira. Gačnik je braneč svojega brata udaril fanta Jeršina s kolom s tako silo po glavi, da je obležal nezavesten na tleh in je že naslednjega dne umrl. Gačnik je bil obsojen na dve in pol leti težke ječe. Obsojenec je sodbo jokaje vzel na znanje.

DVE TAJNI RAZPRAVI. V četrtek sta se vršili dve tajni razpravi. Radi posilstva 12-letne deklice Frančiške D. je bil France Podbevšek iz Raven obsojen na 1 leto težke ječe. — France Babnik iz Ladij pri Medvodah pa je bil radi naravnost nečloveškega posilstva nad komaj 10letno deklico obsojen na 6 let težke ječe.

TATVINA IN ROP. V petek je sedel pred porotniki Ivan Gornik iz Martinjaka. Obtoženec je delamržen in nasilen človek. Prizadejal je tamošnjim kmetom obilo škode, ker je kradel vse, kar mu je prišlo pod roko. Bil je že 10krat kaznovan. Sedaj je bil tožen radi tega, ker je oropal posestnika Janeza Jakovina za 56.000 K. Razprava je bila radi zaslišanja novih prič preložena. — Delavec Janez Mrvar je tudi oropal dve osebi iz Idrije in jima pobral nekaj lir. Ker je bilo treba zaslišati še nekaj novih prič, je bila tudi ta razprava preložena.

UBOJ NA SVATBI. Posestnik Josip Rblnikar iz Srednje vasi je priredil svatbo. Med pojedino pa je prišlo do prepira med svatom Rotarjem in Josipom Rozmanom. Pretep se je prenesel na dvorišče, kjer je Josip Rozman zasadil Petru Rotarju nož v srce in v vrat. Rotar je takoj izdihnil. Rozman se je pred poroto zagovarjal s pijanostjo in silobranom, a ker porotniki njegovemu zagovoru niso verjeli, je bil obsojen na 2 in pol leti težke ječe. — Razprava proti Štefanu Zalazniku, ki je baje v pretepu oslepil na Olincih pri Ljubljani Martina Oštirja, je bila radi pomanjkanja dokazov preložena.

VLOM IN POSKUŠEN UMOR. V ponedeljek je bil radi izvršitve več drznih vlomov in tatvin obsojen na dve leti težke ječe Adam Vallčevič, doma s Hrvaškega — Pretresljivejša pa je bila obravnava proti Rozaliji Medvejšek in Mariji Novljak iz Rodež. Prva je bila obtožena, da je hotela zastрупiti svojega moža, s katerim je živela v večnem prepiru. Ponudila mu je kos mesa, ki pa je bil zastrupljen. Mož je hitro iskal zdravniške pomoči in je okreval. Bil pa je zelo sirov človek, ki je vedno neusmiljeno pretepal svojo ženo. Pri razpravi pa se ni dognalo, ali je bilo meso res od žene zastrupljeno ali ne. Radi tega je bila Medvejškova oproščena. Tudi njena sestra je odšla brez kazni, ker se ni moglo dognati, ali je ona dala sestri strupa v namenu, da ta zastrupi svojega moža.

Celjska porota

UBOJ. V Celju se je pričelo porotno zasédanje dne 4. t. m. Prvi je sedel na zatožni klopi 20letni Kamilo Zelič, tovarniški delavec iz Štor. Ko je ta nekoč s svojimi tovariši sedel v gostilni Franca Kočmana v Št. Rupertu nad Laškim je med njimi nastal prepir, ki je imel za posledico, da so pijani fantje napadli 67letnega Šmerca in ga pobili na tla. Nato so se fantje udarili še med seboj in Zelič je svojega tovariša Zakuška trikrat palmil z nožem, da je kmalu izkrvavel. Zelič je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

SUM PONEVERBE. Ana Rant, samska poštarica, si je v svoji službi v Štoreh prisvojila dva večja zneska čekovnega računa. Ker pa je v tej zadevi treba zaslišati še nove priče, je bila razprava preložena.

SMRTNA OBSODBA. Porota je nato razpravljala o slučaju, o katerem smo že svoječasno poročali. V Trebežu pri Brežicah je prevžitkarica Cecilija Banič s sekiro umorila priležnika svoje hčerke Josipa Brenceta. Brence je bil znan srovež in je v pijanosti vedno grdo ravnal z obema ženskama. Tudi tisto usodno noč ju je odgnal z doma. Proti jutru pa je Cecilija Banič šla domov pogledat. Našla je Brenceta spečega na postelji. Zgrabila je sekiro in Brancetu popolnoma razsekala glavo. Porotno sodišče je Cecilijo Banič obsodilo na smrt.

DRUGA SMRTNA OBSODBA. Janez Sinkovič, samski trgovec z živino na Imenem, se je v maju podal s posestnikom Zagrajškom na sejem v Rogatec. Ob povratku proti domu pa se je Sinkovič hotel polastiti Zagrajškovega denarja. Ko sta prišla v gozd Poličnik pri Podčetrtku, je Sinkovič nenadno potegnil samokres in ustrelil Zagrajška v glavo. Roparski morilec je bil obsojen v smrt na vešalih.

NEPOJASNJEN UMOR. V februarju je bil na progi med Pesjem in Šoštanjem najden orožnik Hubert Lužnik s prebito glavo. Kot glavne krivce zločinskega dejanja so aretirali štiri domače fante in pa Franca Schwarza iz

Šoštanja, ki je poleg suma, da je izvršil umor, bil obtožen tudi radi tatvine in goljufige. Celjsko porotno sodišče, ki je prošlo soboto obravnavalo zagonetni slučaj, je osumljence oprostilo, Schwarza pa radi tatvine in goljufige obsodilo na tri in pol leta ječe. — Razprava proti rudarju Francu Višnikarju iz Trbovelj je bila preložena.

Zdravstvo

RAZŠIRJENJE ŠKRLATICE.

K zdravstvenim razmeram na deželi.

Po mnogih slovenskih krajih, zlasti na Štajerskem, se je v zadnjem času hudo razširila škrlatica, ki je zahtevala med otroci že mnogo smrtnih žrtev. Razširjenju škrlatice kakor vobče vsake nalezljive bolezni so krive pri nas na deželi nedostadne odredbe oblasti za omejevanje kužnih bolezni, pomanjkanje zdravnikov, a največ naravnost gorostasna ljudska nepoučenost v zdravstvenih zadevah.

Naš preprosti človek je neke vrste fatalist, vdan v voljo božjo, in kvitira nastop bolezni v hiši z besedami: „Je že božja volja takšna!“ Proti takemu naziranju je včasih ves trud zdravnikov in oblasti brezuspešen. Mnogi ljudje enostavno ne verjamejo, da se gotove bolezni prenesejo, ter smatrajo kontumiciranje okužene hiše za navadno nezmyselno sekiranje in so celo hudo užaljeni, če se jim zabrani občevarje z drugimi vaščani.

Seveda je v večini primer takšen kontumac brez pomena, ker se ga ljudje ne drže, temveč gredo sem in tja kakor poprej. Drugi sicer verjamejo v nalezljivost bolezni, se izogibajo bolnikov, toda s svojci bolnih oseb občujejo brez strahu, ne vedoč, da ti često posredujejo razširjenje kužnih bolezni, ne da bi se jih sami nalezli.

Najbolj se širijo bolezni potom šol in cerkvá. Kadar se bolezen hudo razširi, bi se morale šole takoj zapreti; istotako bi se moral odločno zabraniti obisk cerkev, ker ravno v cerkvah stoji ljudje tesno drug ob drugim in se gotovo na nobeden drug način ne širijo v tako visoki meri kužne bolezni kakor ravno potom cerkva. Sploh bi se moralo ob vsakem nastopu epidemije odločno zabraniti vsako večje shajanje ljudstva. Najmanj pa bi se pod strogo kaznijo moralo zahtevati, da se osebe okuženih hiš ne pojavljajo vsaj povsod tam, kjer pride veliko ljudi skupaj.

V tem oziru bi mnogo mogli storiti podeželski duhovniki, ki naj bi poučevali ljudstvo, da ni greh, če se v takih primerih ne gre v cerkev. Njihova beseda bi mnogo zaleгла.

Vidi se pa vedno, kadar se kaka epidemija širi, da je naše ljudstvo silno potrebno zdravstvenega pouka. Država bi morala postaviti zdravnike, ki bi vršili po deželi poljudna predavanja o zdravstvu.

PREDAVANJE O JETIKI NA JEŽICI.

S prvim predavanjem »O zdravju« je g. dr. I. Pirc pravkar obšel ljubljansko okolico in 26. maja zastavil na Ježici z novim, o bolezni malega človeka — jetiki.

Njegovih 10 zapovedi temu, ki hoče ostati nejetičen, si vsi zapomnimo! Dva filma, eden je kazal bolezen, drugi nje lečenje, sta spremljala zanimivega predavatelja. Videli smo slike zdravih in okuženih pljuč, razbito zgradbo te važne dihalne

naprave, v njej cele kupe gnoja, pred nami je stala Röntgenova slika prsnega koša z vnetimi pljučnimi vršički, ki že značijo predstopnjo jetike, in zdrava pljuča s svojim gibanjem. Sledili smo udiranju in življenju bacilov tuberkuloze v pljučih, čudili se krvi, sestavljeni iz bilijonov drobnih rdečih in belih krvnih teles in njihovemu dirjanju po tankih žlezicah pljuč. Z zadovoljenjem smo gledali bela krvna telesa, ki so požirala in prebavljala bacile.

V drugem filmu smo videli moderno francosko zdravilišče za jetične. Manj bolni si z lahkim delom utrjujejo zdravje. težji bolniki leže nepremično na solnčni verandi. Točnost v izpolnjevanju navodil in čistost sta poleg solnca najboljše zdravilo. Vsak jetičnik ima svoj pljuvalnik, je dilno orodje in posodo, umivalnik, posteljo itd. Bolnike pregledava zdravnik, poslušča glas pljuč, ogleduje z aparati oko in brizga zdravila pod kožo. Raznovrstne zabave in igre slade bolnikom življenje.

Za predavanje se je županstvo dosti bolj pobrigalo kakor zadnjič. Protest vendar ni bil zaman! Pohvala šolskemu vodstvu, da je privedlo in vzorno nadziralo toliko šolarjev. Nekoga pa smo močno pogrešali: starejših ljudi. In to tembolj, ker je bilo to predavanje s filmom vse drugačno od prvega, bolj učeno namreč, in zato za šolarčke manj umljivo. Starejši ljudje naj pa le pridejo v Društveni dom k takim predavanjem in ne samo na politične shode. Staršem so poverjena telesa otrok, v njihovih rokah je zdravje in smrt mladine.

Zdravstvena predavanja v tej obliki pa so za nas novotarija. Pri težjih vprašanih odpove znanje navadnega človeka, ker mu tega pouka dosedaj še ni nihče dajal. Dosti je zamujenega; morda se bo dalo za silo odpomoči z vnetim razširjevanjem zdravstvenega čtiva med ljudstvo. Šola, telovadna in izobraževalna društva, vsi pomagajmo zdravniku!

J. K.

Za smeh in kratek čas

Ožbovt in vžigalice.

Ožbovt je v svojih mlajših letih služil v stari Avstriji vojake ter bil celo sluga pri nekem majorju. Nekoč ga je poslal major po škatlico vžigalic v trgovino ter mu zabičal, da mora dobro pregledati, če bodo vse vžigalice gorele.

Ožbovt gre in kupi škatlico, nato pa vsako vžigalico posebej prižge, ugasne in jih zloži vse skupaj nazaj v škatlico.

Ko je major dobil škatlico in videl vžigalice, se je razjezil: «Te vžigalice vendar ne gorijo več!»

Ožbovt: «O, gorijo vse, saj sem vsako posebej preizkusil in prižgal!»

LISTNICA UREDNIŠTVA.

«Z». Vaš rokopis gotovo uporabimo in bo prišel eden Vaših spisov še ta mesec na vrsto.

LEPOTA? MLADOSTNA SVEZOST? Pri-ljubljena zunanost? Vse to si lahko prihranite ter zabranite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem svojega obraza, svojega telesa, svojih las in zob! Izrednega učinkovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo varu-

joča pomada (2 lončka z ovojem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka z ovojem in poštino 25 dinarjev), Elza-lilijno milo lepote (4 kosi z ovojem in poštino 35 dinarjev) in drugi Elza-preparati, kakor Elza-cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd. Naslov: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 360, Hrvatsko.

Kupite in berite
„Poper in poprika“
hudomušne kratkočasnice.
Cena 3 Din, po pošti 3 Din 50 p.
Dobiva se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Imaš li solnčne pege, zajedavce, nabore, ogrce?

Uporabljalj Elza obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporabljalj Elza obrazno pomado!

Ali se ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?

Uporabljalj Elza lilijno mlečno milo!

Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporabljalj Elza lilijno mlečno milo!

Ali se ti toži na izpadanju las, prhuta in osivelosti?

Uporabljalj Elza pomado za rast las!

Ako želiš bujne mehke in lepe lase?

Uporabljalj Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš biti povsod rad viden? Ali hočeš, da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poizkusi pravi Fellerjeve Elza preparate in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi:

To je ono pravo!

Iščel v vseh poslovnica samo prave Elza preparate od lekarnarja Fellerja. Ako naročiš naravnost, tako stane z zavojnico in poštino, če denar nsprej ali po povzetju: 2 velika porcelanasta lončka Elza obrazne pomade 25 Din; 2 velika porcelanasta lončka Elza pomade za rast las 25 Din; 4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila 35 Din.

Različno: Lilijno mleko 6 Din; brkoma 3 Din; najfinejši Hega-Puder drja Klugera v velikih originalnih škatlah 15 Din; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patent-dozi 10 Din; puder za dame v vrečkah 2 Din; zobni prašek v škatlah 3 Din, v vrečkah po 2 Din; sachet (dlačava) za perilo 3 Din; šampon za lase 2 Din; rumenilo za obraz, 12 pl. mov 12 Din; najfinejše parfeme od 15 Din dalje; cvet za lase 20 Din; Elza-katranovo milo 5 Din. Za različne predmete se zavojnica in poština posebe računata.

Na vse goraje cene se računa še 5 % doplačila. Naročnilna pisma nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elzatrž št. 360, Hrvatsko.

Parnik

“LEVIATHAN”

Najmodernejši, največji in najluksurjoznejši oceanski parnik. Najvišje zmožnosti iznajdljivosti, znanosti in moči kapitala so vtelesene v izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

Prva vožnja v New York dne 17. julija 1923, potem 7. avgusta, 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra itd., vsake tri tedne v terek od Southampton-Cherbourg. — Podrobna pojasnila potom spodaj navedenih naslovov. 988

BREMEN — NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitro in varno ladje.

„Georg Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodarški list št. 216.

Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske Zadruga, i podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza, Ljubljana.